

Gegevens opvraging

Ordernummer:	O2025-0235202	Datum opzoeking:	6/03/2025
Referentienummer:	Haardstraat6Genk-1	Zoekdata:	71308A0818/00R144
Perceel:	71308A0818/00R144		

Resultaat opvraging perceel gelegen in Genk afdeling GENK 8 AFD, sectie A met perceelnummer 0818/00R144 [71308A0818/00R144]

Informatievraag: Beschermd onroerend erfgoed (Met juridische gevolgen)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Het onroerend goed is geen beschermd onroerend erfgoed

Legende

Cultuurhistorische landschappen	Monumenten
Archeologische sites	Overgangszones
Stads- en dorpsgezichten	

Informatievraag: Vastgestelde inventaris onroerend erfgoed (Met juridische gevolgen)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- **Steenkoolmijn van Zwartberg: Zuiderwijk:** (detail zie bijlage)

Legende

Landschapsatlas	Archeologische zones
Landschapelijk erfgoed	Bouwkundig erfgoed

Informatievraag: Erfgoedlandschap (Met juridische gevolgen)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Het onroerend goed is niet opgenomen in het erfgoedlandschap

Legende

- Landschapelijk erfgoed

Informatievraag: Unesco werelderfgoed (Met juridische gevolgen)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Het onroerend goed is niet opgenomen in de Unesco Werelderfgoedlijst

Legende

- Bufferzones
- Kernzones

Informatievraag: Gebieden geen archeologie (Met juridische gevolgen)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Het onroerend erfgoed is niet opgenomen in gebieden waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt

Legende

- Gewestelijk
- Gemeentelijk

Informatievraag: Erfgoed plannen (Met juridische gevolgen)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Het onroerend goed heeft geen erfgoed plannen

Legende

- Beheersplannen
- Onroerenderfgoedrichtplannen

Informatievraag: Wetenschappelijke inventaris onroerend erfgoed (Aanvullend overzicht)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- **Steenkoolmijn van Zwartberg: Zuiderwijk:** Bouwkundig (detail zie bijlage)

Legende

- Archeologische erfgoed elementen
- Archeologische erfgoed gehelen
- Bouwkundig erfgoed elementen
- Landschappelijk erfgoed elementen
- Landschappelijk erfgoed gehelen

Informatievraag: Archeologienota's (Aanvullend overzicht)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Het onroerend goed heeft geen goedgekeurde archeologienota's

Legende

- Archeologienota's

Informatievraag: Eindverslag archeologie (Aanvullend overzicht)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Het onroerend goed heeft geen eindverslagen van archeologisch onderzoek

Legende

 Eindverslag archeologie

Welke informatie kan u terugvinden in dit uittreksel?

Beschermd onroerend erfgoed

De minister bevoegd voor onroerend erfgoed kan een goed beschermen als het door de erfgoedwaarden van algemeen belang is. Het moet minimaal in de staat blijven waarin het zich bevond op het moment van de bescherming.

Is het onroerend goed beschermd, dan gelden er verschillende specifieke juridische (per monument, stads- of dorpsgezicht of cultuurhistorisch landschap) gevolgen om het behoud ervan te garanderen. Bovendien kan je beroep doen op verschillende vormen van financiële ondersteuning.

Er zijn vier mogelijke vormen van bescherming: een beschermd monument, een beschermd cultuurhistorisch landschap, een beschermd stads- of dorpsgezicht en een beschermde archeologische site. Binnen elk van deze statuten is het mogelijk om een overgangszone in te stellen. Zo'n zone ondersteunt de erfgoedwaarden van het beschermde goed.

Vastgesteld onroerend erfgoed

De vaststelling van een inventaris is één van de instrumenten die de Vlaamse overheid kan inzetten om onroerend erfgoed te behouden. Hiermee bevestigt de bevoegde minister dat alle erfgoeditems op een vastgestelde lijst erfgoedwaarde bezitten en nog altijd bewaard zijn. Bij een vastgesteld item moet de overheid, eigenaar of beheerder rekening houden met rechtsgevolgen. De rechtsgevolgen zijn minder uitgebreid dan bij een beschermd erfgoed. Bovendien gelden voor alle vastgesteld bouwkundig en landschappelijk erfgoed in Vlaanderen eenzelfde set rechtsgevolgen.

Het onroerenderfgoeddecreet voorziet bevoegdheid voor steden en gemeenten voor het inventariseren van bouwkundig en landschappelijk erfgoed. De Vlaamse overheid inventariseert het archeologisch erfgoed, varend erfgoed en de landschappelijke gehelen (Landschapsatlas).

Erfgoedlandschap

Anders dan bij een bescherming of vaststelling van een onroerend goed verloopt de procedure van een erfgoedlandschap via de regelgeving Ruimtelijke Ordening. Als er voor een gebied een RUP wordt opgemaakt, kan de plannende overheid (gemeente, provincie of Vlaanderen) ervoor kiezen om hier ook een erfgoedlandschap in af te bakenen. Zo kunnen er stedenbouwkundige voorschriften gekoppeld worden aan het erfgoedlandschap waarmee ingezet wordt op erfgoedzorg. Wordt je goed erfgoedlandschap, moet je rekening houden met zorgplicht.

Unesco werelderfgoed

De Werelderfgoedconventie van 1972 betracht cultureel en natuurlijk erfgoed dat van unieke en universele waarde is voor de mensheid, te bewaren en te ontsluiten voor toekomstige generaties. Meer dan 190 lidstaten hebben deze Conventie ondertekend. België is sinds 1996 ook partij bij het Werelderfgoedverdrag. Zowel cultureel als natuurlijk erfgoed, als erfgoed dat daarvan een gecombineerde vorm is, kan voor de Werelderfgoedlijst worden voorgedragen. Vlaanderen telt momenteel zeven beschermingen op de Werelderfgoedlijst: een serie van 13 begijnhoven en van 26 belforten, het atelier Plantin-Moretus, de woning Giuette, de volledige Brugse binnenstad, het Zoniënwoud, de Wortel-Kolonie en begraafplaatsen en herdenkingsites van WO I.

Gebieden geen archeologie

De kaart wordt sinds 2016 periodiek vastgesteld door het agentschap. Op die manier kunnen percelen of gebieden die beantwoorden aan de criteria voor opname op korte termijn op de kaart opgenomen worden. Dit geeft bouwheren, verkavelaars en ontwikkelaars met plannen voor dergelijke percelen de mogelijkheid om vrijgesteld te worden van een archeologisch vooronderzoek, zonder vertraging en bijkomende kosten.

Plannen

Een goedgekeurd beheersplan legt geen actieve verplichtingen op. Het is en blijft een geconcretiseerde beheersvisie voor een erfgoedplaats. Toch heeft het document in zekere mate een 'dwingend' kader waarbinnen je moet blijven: als je werken wil uitvoeren, moeten ze stroken met de beheersdoelstellingen uit het beheersplan. Zijn de beheersdoelstellingen niet meer passend, dan kan je een aanpassing van het beheersplan aanvragen of een nieuw beheersplan opmaken. De geldigheidsduur van een plan is 24 jaar. In bepaalde gevallen heb je een goedgekeurd beheersplan nodig om een erfgoedpremie aan te vragen.

Geïventariseerd wetenschappelijk onroerend erfgoed

Het agentschap Onroerend Erfgoed heeft de expliciete opdracht om al het waardevolle onroerend erfgoed in Vlaanderen te inventariseren. Door de jaren heen zijn er meerdere wetenschappelijke inventarissen opgemaakt over bouwkundig, landschappelijk en archeologisch erfgoed.

Geïventariseerd onroerend erfgoed is opgenomen in een wetenschappelijke inventaris. Zo'n opname heeft geen rechtsgevolgen. Het goed wordt enkel beschreven en gedocumenteerd.

Archeologienota's en nota's

Een bouwheer is in bepaalde gevallen verplicht om een archeologienota toe te voegen aan een vergunningsaanvraag. Hij stelt daarvoor een erkend archeoloog aan om een archeologisch vooronderzoek uit te voeren en een archeologienota op te stellen. Of je verplicht bent een archeologienota toe te voegen aan je vergunningsaanvraag is onder meer afhankelijk van: oppervlakte perceel en bodemingreep, ruimtelijke bestemming van perceel en of het terrein zich situeert in een beschermde archeologische site, in een vastgestelde archeologische zone of in een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt.

Eindverslag archeologisch onderzoek

Bij bouw- of verkavelingsprojecten maakt een erkend archeoloog verschillende verslagen op om archeologisch erfgoed te documenteren. De bouwheer moet aangeven of er archeologisch erfgoed op het terrein wordt verwacht en hoe hiermee zal worden omgegaan. Een vooronderzoek resulteert in een archeologienota of een nota bij een uitgesteld vooronderzoek. Als uit het vooronderzoek blijkt dat een archeologische site verder onderzocht moet worden, volgt een opgraving, uitgevoerd door een erkend archeoloog. Binnen twee maanden na het veldwerk maakt de archeoloog een archeologierapport met voorlopige bevindingen, dat aantoont dat het werk op het terrein is voltooid en de bouwwerkzaamheden kunnen beginnen. Het definitieve eindverslag, met alle onderzoeksresultaten, wordt binnen twee jaar na de opgraving bezorgd.

Wetgeving

Decreet van 12 juli 2013 betreffende het onroerend erfgoed, gewijzigd bij het decreet van 4 april 2014 (Belgisch Staatsblad 17 oktober 2013 en 15 april 2014). Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de uitvoering van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.

Meer info

www.onroenderfgoed.be

Bron vastgoedinfo

Deze opvraging bevat overheidsinformatie verkregen van het Agentschap Onroerend Erfgoed, Koning Albert-II-Laan 19, bus 5, 1210 Brussel en Informatie Vlaanderen, Havenlaan 88, 1000 Brussel wat betreft het Grootschalig Referentie Bestand Vlaanderen (GRB).

Document gegenereerd op basis van de gegevens ontvangen van het Agentschap Onroerend erfgoed via de ORIS webservices.

CIB vlaanderen vzw - Kortrijksesteenweg 1005 - 9000 Gent
0425.043.508 - vastgoedinfo@vastgoedloket.be

Bijlage

Informatieaanvraag Onroerend erfgoed

(Referentienummer: Haardstraat6Genk-1)

Resultaat opvraging perceel gelegen in Genk afdeling GENK 8 AFD, sectie A met perceelnummer 0818/00R144 [71308A0818/00R144]

Vastgestelde inventaris

Vastgesteld bouwkundig erfgoed: Steenkoolmijn van Zwartberg: Zuiderwijk

Vastgesteld bouwkundig erfgoed

Beknopte karakterisering

Typologies arbeiderscités, tuinwijken, mijncités, logementshuizen, kleuterscholen, tuinwijken, arbeiderscités

Datering WO I, interbellum, na WO II, interbellum, na WO II

Betrokken personen

- Habitations à bon marché Les Liégeois à Ghenck (Opdrachtgever)
- Isgour, Isia (Ontwerper)
- Piron (Ontwerper)
- Van Rymentant (Uitvoerder)

Beschrijving

De Zuiderwijk werd opgericht als een tweede mijncité bij de steenkoolmijn van Zwartberg vanaf het interbellum. Het merendeel van de wijk werd echter gebouwd vlak na de Tweede Wereldoorlog binnen de context van de kolenslag.

Waarden

Historische waarde

Architecturale waarde

Stedenbouwkundige waarde

Is de aanduiding van

- **Arbeidsstraat 2-54, 64-70, Franklin Rooseveltstraat 1-14, Frans Allardstraat 1-58, 60-62, Gouverneur Alex. Galopinstraat 18-60, Haardstraat 2-8, Halenstraat 1-62, 64-84, Heidestraat 1-6, 8-14, Hoevenzavellaan 113-119, Jeneverbesstraat 1-3, Jules Carlierstraat 1-16, 17-35, Koning Albertstraat 1-46, 47-63, Louis Chainayestraat 1-30, Slopstraat 1-21, Vredestraat 1-50, 51-87, Waterscheistraat 1-57, Zaveldriesstraat 36-52, 53-66, 67, Zonnebloemstraat 1-56, 57, Zuidplaats 1-8 (Genk)** De Zuiderwijk werd opgericht als een tweede mijncité bij de steenkoolmijn van Zwartberg vanaf het interbellum. Het merendeel van de wijk werd echter gebouwd vlak na de Tweede Wereldoorlog binnen de context van de kolenslag.

Heeft als voorganger

- **Arbeidsstraat 2-54, 64-70, Franklin Rooseveltstraat 1-14, Frans Allardstraat 1-58, 60-62, Gouverneur Alex. Galopinstraat 18-60, Haardstraat 2-8, Halenstraat 1-62, 64-84, Heidestraat 1-6, 8-14, Hoevenzavellaan 113-119, Jeneverbesstraat 1-3, Jules Carlierstraat 1-16, 17-35, Koning Albertstraat 1-46, 47-63, Louis Chainayestraat 1-30, Slopstraat 1-21, Vredestraat 1-50, 51-87, Waterscheistraat 1-57, Zaveldriesstraat 36-52, 53-66, 67, Zonnebloemstraat 1-56, 57, Zuidplaats 1-8 (Genk)** De Zuiderwijk werd opgericht als een tweede mijncité bij de steenkoolmijn van Zwartberg vanaf het interbellum. Het merendeel van de wijk werd echter gebouwd vlak na de Tweede Wereldoorlog binnen de context van de kolenslag.

Meer info

- <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/15127>

Beschermingsbesluiten

- **Besluit tot vaststelling van de inventaris bouwkundig erfgoed in de provincie Limburg** - <https://id.erfgoed.net/besluiten/14564>
Schrappingsbesluiten Vaststellingsbesluiten

Steenkoolmijn van Zwartberg: Zuiderwijk

Beknopte karakterisering

Typologies arbeiderscités, tuinwijken, mijncités, logementshuizen, tuinwijken, arbeiderscités, kleuterscholen

Datering WO I, interbellum, interbellum, na WO II, na WO II

Betrokken personen

- Habitations à bon marché Les Liégeois à Ghénck (Opdrachtgever)
- Piron (Ontwerper)
- Van Rymentant (Uitvoerder)
- Isgour, Isia (Ontwerper)

Beschrijving

De Zuiderwijk werd opgericht als een tweede mijncité bij de steenkoolmijn van Zwartberg vanaf het interbellum. Het merendeel van de wijk werd echter gebouwd vlak na de Tweede Wereldoorlog binnen de context van de kolenslag.

Context en historiek

De 'Société Anonyme pour l'exploitation de la concession charbonnière des Liégeois en Campine' was sinds 1906 actief. Naar Luikse standaard werd de uitbouw van de huisvesting voor het mijnpersoneel meteen uitbesteed aan een vennootschap, de zogenaamde 'Les Liégeois à Ghénck', die omstreeks 1919 omgevormd werd tot een Maatschappij voor Goedkope Woningen. Tussen 1910 en 1951 werd er quasi continu huisvesting gerealiseerd, waarbij het hoogtepunt in de bouwactiviteit zich situeerde na 1945 in de Zuiderwijk. Omstreeks 1957 had de mijn van Zwartberg in totaal zo'n 1230 woningen ter beschikking, waarvan ongeveer de helft gebouwd was op eigen kosten en de andere helft op kosten van de maatschappij.

De wijken zijn hiërarchisch opgevat. Zo werden de villa's voor directie, ingenieurs en hoger kaderpersoneel van de mijn reeds aangevat voor de Eerste Wereldoorlog ten zuiden van het mijnterrein langs de Marcel Habetslaan. De bouw van deze woningen kwam gefaseerd tot stand tot midden jaren vijftig. De huisvesting voor arbeiders was in eerste instantie gesitueerd in As omstreeks 1910. Pas iets later werd de **Noorderwijk** uitgebouwd in het verlengde van de Marcel Habetslaan, meer bepaald ten noorden ervan rondom de Torenlaan die zowel arbeiders- als bediendewoningen omvatte, die gescheiden van elkaar waren ingeplant. De voornaamste bouwfases van deze tuinwijk vonden tijdens het interbellum plaats. Ook tijdens het interbellum werd het noordoostelijk deel van de Zuiderwijk gerealiseerd, die een volledige arbeiderswijk zou vormen. Het karakter van deze tuinwijk vertoont een duidelijk verschil ten opzichte van de overige straten van de Zuiderwijk die pas ten tijde van de kolenslag of later werden opgericht.

De periode na de Tweede Wereldoorlog staat binnen de mijngeschiedenis gekend als de kolenslag, namelijk de nood aan een snel herstel van de mijnproductie na de oorlog. Het aantal mijnwerkers was sterk gedaald, wat leidde tot maatregelen van Achiel van Acker om nieuwe arbeidskrachten aan te trekken. Uiteindelijk zou het aantal vooral via burgerlijke mobilisatie van voormalige mijnwerkers en via het aanwerven van buitenlandse werknemers hersteld kunnen worden. De tienduizenden Italiaanse gastarbeiders en Oost-Europese vluchtelingen die naar de Limburgse mijncentra kwamen in functie van de werkgelegenheid, creëerden een grote vraag naar huisvesting. Dit werd deels opgevangen door de bouw van tijdelijke noodwoningen, bijvoorbeeld de verder zuidelijk gelegen Bremwijk, die in totaal 29 vierwoningen en 42 tweewoningen omvatte.

De Nationale Maatschappij voor Goedkope Woningen en Woonvertrekken werd door de regering in 1947 belast met een grootschalig bouwprogramma van woningen voor mijnwerkers en kon hiervoor een lening uitschrijven. De urgentie van deze nood en de beperkte

budgets maakten de toepassing van typeplannen en een gesystematiseerd, niet-traditioneel bouwprocédé noodzakelijk. In tegenstelling tot een methode op basis van geprefabriceerde betonplaten en een betonskelet, paste aannemer Van Rymenant een nieuwe methode zogenaamd 'no-fines' toe. Dit procédé wordt gekarakteriseerd door een specifieke betonsamenstelling op basis van enkel cement en steenachtig materiaal, en een heel snelle realisatie van de woningen met behulp van speciale, gestandaardiseerde bekistingen. Ten noorden van de Zuidplaats werd omstreeks 1947-1949 in opdracht van de Maatschappij door deze firma een symmetrische wijk met zo'n 122 woningen rondom de Frans Allardstraat gerealiseerd, naar ontwerp van architect Piron. Dit geheel vertoont sterke gelijkenissen met de [prefab woningen](#) die binnen dezelfde context door dezelfde uitvoerders gerealiseerd werden in Houthalen-Helchteren. Dezelfde architect ontwierp in opdracht van de maatschappij de huizenrijen met 65 wooneenheden langs de Koning Albert- en Zonnebloemstraat die door aannemer Van Onkelen gerealiseerd werden omstreeks 1951 ter vervollediging van de wijk ten westen. Ongeveer gelijktijdig werden nog 48 woningen opgevat als twaalf vierwoningen gerealiseerd aan de overzijde van de Zonnebloemstraat en in het verlengde hiervan aan de Zaveldriesstraat. Sociale huisvestingsmaatschappij Nieuw Dak heeft thans het merendeel van de westelijke zone van deze wijk in haar bezit. Ook het centrale deel van de wijk ten noorden van de Vlinderstraat en Halenstraat werd door deze maatschappij overgenomen van de Sociale Maatschappij voor Goedkope Woningen van Zwartberg. In dit gebied werden omstreeks 1980 twee flatgebouwen met samen zo'n 24 appartementen en 50 gekoppelde eengezinswoningen gebouwd.

Naast gekoppelde woningen voor arbeidersgezinnen werd de wijk tijdens de jaren 1950 uitgebreid met enerzijds een complex met logementshuizen en anderzijds een kleuterschool ontworpen door Isia Isgour.

Inplanting en architectuur

De zuidelijke mijncité van Zwartberg bevindt zich onder de spoorlijn en wordt ten zuiden begrensd door de Gouverneur Alex. Galopinstraat. Deze brede as wordt centraal gemarkeerd door een groot rondpunt, de zogenaamde Zuidplaats, waar de Frans Allardstraat zich als tweede as hier loodrecht op oriënteert. De gevarieerde en onsamenhangende aanleg van de Zuiderwijk is het gevolg van de ontwikkelingen binnen de stedenbouwkundige opvatting omtrent de mijncités en de context van de kolenslag. Het oostelijk deel van de wijk is nog opgevat binnen de tuinwijkgedachte en wordt gekenmerkt door een hiërarchisch netwerk van straten met toegankelijke achterzijden, een weloverwogen groenaanleg met pleinen, zoals aan de Louis Chainayestraat, en beboomde straten, evenals een aandacht voor compositie en perspectief, met onder meer diagonaal ingeplante hoekpanden. De architecturale vormgeving is rijker uitgewerkt en traditionalistisch van inspiratie. Ten westen van deze tuinwijk ontvouwt zich een symmetrische wijk met de Frans Allardstraat als centrale, groene as vanaf de Zuidplaats, die nadien uitgebreid werd ten westen. De eenvormige, sobere huizenrijen worden regelmatig geschikt langs rechte assen. Groenaanleg blijft belangrijk, maar de groenruimtes verliezen grotendeels hun functionaliteit en de aandacht voor perspectiefwerking verdwijnt. Alle huizen in de wijk zijn gekoppeld tot rijen en voorzien van voortuintjes, die afgesloten worden met hagen of hekwerk. Aan de westelijke rand van de wijk zijn een reeks vierwoningen met omliggende tuinen ingeplant, waarbij de volumes in functie van de oriëntatie op een speelse wijze diagonaal geschikt zijn ten opzichte van de straat.

Type I en II: traditionalistische tuinwijkwoningen (interbellum)

De vroegste arbeiderswoningen in de wijk kwamen tot stand tijdens de Eerste Wereldoorlog en het interbellum in het oosten van de wijk, namelijk aan de Arbeidsstraat, Halenstraat, Jules Carlierstraat en Louis Chainayestraat. Ze hebben een traditionalistisch geïnspireerde vormtaal, waarbij onder meer de uitwerking van de dakvolumes in sommige gevallen aansluit bij de cottagestijl. Tot rijen gekoppelde enkelhuizen van telkens drie traveeën en twee bouwlagen, onder schild- of zadeldaken, eventueel afgewolfd of van dakkapellen voorzien. De bakstenen gevels worden afgelijnd met gecementeerde, horizontale banden. De symmetrische volumes worden gemarkeerd door puntvormige of mijtervormige gevelverhogingen. Een aantal bouwvolumes worden verlevendigd door zijsalieten en uitbouwen langs weerszijden. Rechthoekige muuropeningen openen de gevels. Het karakter en de ensemblewaarde is grotendeels bewaard en wordt versterkt door de weloverwogen groenaanleg.

De overige arbeiderswoningen in de oosthoek van de wijk zijn soberder uitgewerkt en zijn door individuele ingrepen minder homogeen bewaard. Deze in rijen gekoppelde enkelhuizen van telkens twee traveeën en twee bouwlagen onder pannen schild- of zadeldaken, bevinden zich aan de Heidestraat, Vredestraat en Waterscheistraat. De bakstenen volumes combineren traditionalistische elementen en invloeden van de cottagestijl, zoals puntvormige gevelverhogingen met bakstenen vakwerk, tuitvormige gevelverhogingen, risalieten en luifels gevormd door een lessenaarsdakje, met eerder zakelijke, modernistische elementen, in de vorm van erkervormige uitbouwen en strakke betonnen luifels boven de toegangsdeuren.

Type III, IV & V: kolenslagcités met betonnen en bakstenen koppelwoningen (1947-1949)

De westelijke zijde en het centrale deel van de wijk getuigen van een latere bouwfase na de Tweede Wereldoorlog en zijn veel soberder en heel uniform uitgewerkt.

Het centrale deel van de wijk rondom de Frans Allardstraat en de naburige straten (Franklin Rooseveltstraat, Koning Albertstraat, Halenstraat en Gouverneur Alex. Galopinstraat) vormt een rationeel opgebouwd geheel van betonnen prefab woningen, gebouwd omstreeks 1947-1949. De enkelhuizen zijn gekoppeld volgens spiegelbeeldschema in symmetrische rijen tot vier- of zeswoningen, met respectievelijk acht en twaalf traveeën, en twee bouwlagen onder een pannen schilddak. De volumes worden regelmatig geopend door quasi vierkante vensteropeningen. De rechthoekige toegangsdeur wordt geflankeerd door een hoog geplaatst, klein vierkant venster ter verlichting van het toilet. De oorspronkelijke gevelafwerking waarbij de betonnen buitengevels voorzien werden van een laag getinte pleister, zogenaamd Chromolith, werd grotendeels vervangen door een nieuwe, beschilderde bepleistering of door bakstenen voorzetgevels, wat de eenheid van het geheel verstoort. De interne indeling van de woningen is opgevat volgens een typeplan met een eenvoudige schikking van de ruimtes. Op de gelijkvloerse verdieping bevindt zich vooraan de inkom, het toilet, de keuken en achteraan de leefkamer. De gang leidt ook tot een wasplaats. Op de bovenverdieping bevinden zich drie slaapkamers.

Ten westen, langs de Koning Albertstraat en Zonnebloemstraat bevinden zich bouwblokken van overwegend vier wooneenheden van twee traveeën en twee bouwlagen onder een gemeenschappelijk pannen schilddak. De eenvoudige bakstenen volumes, geopend door rechthoekige vensteropeningen, sluiten aan bij de gevel- en planindeling van de betonnen woningen, met uitzondering van de flankerende woningen waarbij de getoogde toegangsdeuren in geprofileerde bakstenen omlijsting in de zijgevels zijn gesitueerd.

Aan de westzijde van de Zonnebloemstraat en ten zuiden aan de Zaveldriesstraat staan twaalf, schuin ingeplante vierwoningen, waarbij de woningen rug aan rug en zij aan zij zijn geschikt tot één volume onder een pannen zadeldak, dat aan één zijde doorloopt ter hoogte van twee uitbouwen in de uiterste traveeën en voorzien is van dakkapellen. De vlakke bakstenen gevels zijn sober uitgewerkt en worden regelmatig geopend door middel van rechthoekige vensters in verschillende formaten. De gevels worden enkel gemarkeerd door de licht getoogde toegangen onder een betonnen luifel, die zich in de kopse gevels bevinden. De toegangen zijn gevat in twee verschillend uitgewerkte omlijstingen, namelijk strakke, beschilderde muurdammen ter ondersteuning van de luifel of een verdiepte bakstenen omlijsting.

Collectieve voorzieningen (jaren 1950)

Rond 1950 werd de Zuiderwijk gemoderniseerd door mijn directeur Emile Renotte, die een complex van logementshuizen voor alleenstaanden liet bouwen ten westen aan de Arbeidsstraat. De gezellenhuizen kregen de namen Eikenhof, Dennenhof, Berkenhof en Beukenhof, en zijn thans herbestemd tot secundaire school. De lage witgeschilderde, bakstenen vleugels onder uitkragende pannen zadeldaken, ondersteund door houten korbelen, zijn traditionalistisch van inspiratie. Opvallende schikking van de volumes, waarbij twee langwerpige, eenlaagse volumes diagonaal zijn ingeplant en uitkijken op een groot cirkelvormig grasplein. De symmetrie van deze vleugels wordt benadrukt door dwarse volumes, die geopend worden naar de straat met puntgevels en waarvan het centrale volume hoger is uitgewerkt. De vormgeving van dit tweelaagse middenrisaliet sluit aan bij het centraal op de middenas gelegen logementshuis, evenals de voorgevel van het vierde logementshuis dat ten westen van de andere is gelegen.

Architect Isia Isgour, die heel actief was binnen de [mijncité Meulenberg](#) in Houthalen, ontwierp in 1954 een kleuterschooltje voor de mijn van Zwartberg. Het gebouw aan de Zuidplaats vormt een uitbreiding van de lagere school Sint-Albertus die zich in de Noorderwijk bevindt. Het schooltje is opgevat op basis van drie geschakelde, ten opzichte van elkaar verspringende klaslokalen, die met elkaar verbonden worden door middel van een luifel. De klaslokalen hadden een sterk geïndividualiseerd karakter, namelijk met telkens afzonderlijke voorzieningen, een eigen tuintje en de mogelijkheden om de lokalen in te richten in overeenstemming met de klasgemeenschap. De onafhankelijkheid van de drie entiteiten is door latere aanpassingen verloren gegaan, onder meer door uitbreidingen met eetzaal en twee klaslokalen. Ook werd het schrijnwerk en de gevelbekleding gedeeltelijk vernieuwd.

Evaluatie

Deze wijk werd binnen de thematische inventarisatie van het sociale woningbouwpatrimonium zeer hoge tot uitzonderlijke erfgoedwaarde toegekend (top van de selectie).

De zuidelijke mijncité van Zwartberg omvat representatieve bouwfasen uit het interbellum (tuinwijk) en de naoorlogse periode (kolenslagcité). Het oostelijk deel bezit een kwalitatieve tuinwijkenaanleg met stedenbouwkundige en architecturale waarde, namelijk bepaald door het typische stratenpatroon met zin voor perspectief, de weloverwogen en omvangrijke groenaanleg en de eenvormige tuinwijkwoningen, verlevendigd met typische vormelementen uit de cottigestijl. De overige woningen zijn veel eenvoudiger. Kenmerkende bouwfase met kolenslagcité bestaande uit woningen opgetrokken volgens een innovatieve betonmethode, uitgevoerd door aannemer Van Rymentant. Deze woningen bezitten een technische en historische waarde omwille van deze nieuwe constructiemethode, maar werden vaak ingrijpend verbouwd. De wijk omvat eveneens enkele typologische zeldzame logementshuizen en een opmerkelijk kleuterschooltje.

- Onroerend Erfgoed, Archief Inventaris sociale woningbouwpatrimonium (2011-2016), Sitenaam GENK_ZWARTBERG_MIJN_ZUID_7030.
- Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen, Dienst Onroerende Transacties, registratiefiches, SHM 7020, Genk, Zuidelijke mijncité Zwartberg.
- DE CAIGNY S. (ed.) e.a. 2008: *Isia Isgour, 1913-1967*, Focus Architectuurarchieven, Antwerpen, 106-107.
- FLORÉ F. 2010: *Lessen in goed wonen. Woonvoorlichting in België 1945-1958*, Leuven, 79-87.
- KEUNEN P. 2010: *Mijn cité. Met de mijncités naar de 21ste eeuw*, Genk, 54-57.
- MOMBACH M. 1948: *Cités-jardins pour ouvriers mineurs en Belgique, La Technique des Travaux* 11-12, 330-342.
- SCHLUSMANS F. e.a. 1981: *Inventaris van het cultuurbezit in België, Architectuur, Provincie Limburg, Arrondissement Hasselt*, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen 6N1 (A-Ha), Brussel - Gent.
- VAN DOORSELAER B. & De RYNCK P. (ed.) 2012: *Mijnerfgoed in Limburg. Ondergronds verleden, bovengrondse toekomst. Van Beringen tot Eisden*, s.l., 150-153.

Omvat de Arbeidsstraat, F. Allardstraat, F. Rooseveltstraat, Gouverneur A. Galopinstraat, Haardstraat, Halenstraat, Heidestraat, J. Carlierstraat, Koning Albertstraat, L. Chainayestraat, Vredestraat, Zonnebloemstraat. Deze wijk is recenter dan de Noorderwijk. Onregelmatig stratenpatroon met beboomde straten. De woningen zijn samengevoegd tot vrij lange reeksen, met een ruimte tussen de reeksen, en zijn wat achteruit gelegen ten opzichte van de straat, met voortuintjes, afgesloten door hagen en cementen hekken.

Er zijn vier types te onderscheiden: *Type I*: Arbeidsstraat, Halenstraat, J. Carlierstraat, L. Chainayestraat. 1915-1925 (?). Reeksen woningen van het enkelhuistype, elk drie traveeën en twee bouwlagen onder een schilddak (mechanische pannen) gemeenschappelijk voor de hele reeks. Bakstenen gebouwen voorzien van puntvormige gevelverhogingen en gecementeerde muurbanden; rechthoekige muuropeningen. Een variante van het type (L. Chainayestraat) leunt door de vorm van de gevelverhoging aan bij de cottigestijl.

Type II: F. Allardstraat, F. Rooseveltstraat, Gouverneur A. Galopinstraat, Halenstraat, Koning Albertstraat. 1925-1935 (?). Reeksen van vier enkelhuizen van elk twee traveeën en twee bouwlagen onder gemeenschappelijk schilddak (mechanische pannen). Gecementeerde bakstenen gebouwen voorzien van rechthoekige, houten vensters en rechthoekige deuren.

Type III: Koning Albertstraat, Zonnebloemstraat. Vrij recent type (na de Tweede Wereldoorlog). Reeksen van vier enkelhuizen, telkens twee traveeën en twee bouwlagen onder gemeenschappelijk schilddak (mechanische pannen). Bakstenen gebouwen met rechthoekige vensters en getoogde deuren in een licht uitspringende omlijsting met bakstenen druiplijst.

Type IV: Haardstraat, Heidestraat, Vredestraat. Circa 1925 (?). Reeksen van zes enkelhuizen, elk twee traveeën en twee bouwlagen onder schilddak (mechanische pannen). Remiscenties aan de cottagestijl. Bakstenen gebouwen met verlevendiging van het volume der reeksen door middel van risalieten, verspringende nokhoogten en puntvormige gevelverhogingen voorzien van bakstenen imitatievakwerk. Rechthoekige muuropeningen, de deuren zijn voorzien van rechte betonnen luifels.

Is gerelateerd aan

- **Marcel Habetslaan (Genk)** In 1901 en 1902 dienden drie Luikse groepen evenals een consortium van grondeigenaars in de streek, aanvragen in tot het verkrijgen van mijnconcessies. Het K.B. van 25.10.1906 kende hen een concessie toe van 4.180 hectares, welke later tot 4.180 ha uitgebreid werd.
- **Koning Boudewijnlaan 1-3, Marcel Habetslaan 1-31 (Genk)** De Marcel Habetslaan vormt de locatie van de reeds voor de Eerste Wereldoorlog aangevatte ingenieurs- en directeurswijk van de mijn van Zwartberg. De zeventien villa's voor ingenieurs en kaderpersoneel kwamen gespreid tot stand, tot na de Tweede Wereldoorlog.
- **Adolf Greinerstraat 1-12, 13, Albert Forgeurstraat 1-10, 12-26, Alfred Wautersstraat 1-6, August Collonstraat 1-18, 20-30, Cockerillplaats 1-14, 15, De Macarstraat 1-6, 8-12, Delcourtplaats 1-14, Felix Despastraat 1-8, Georges Dodemontstraat 1-6, Gustave Francottestraat 1-38, 39-41, Henri Forirstraat 1-47, Henri Lacostestraat 1-4, 6-22, Hubert Decreeftstraat 1-20, 21-25, Hubert Goffinstraat 1-16, Ijzerstraat 1-16, Kerkplein 2-3, Leon Dereuxstraat 1-3, 4-8, Lucien Londotstraat 2-46, Luikerwijk 1-12, 13, Martelarenstraat 1-18, 20-24, Max L'Hoëststraat 1-6, Paul Habetslaan 1-8, Paul Trazensterstraat 1-12, 13-23, Romeplaats 1-28, Socialestraat 1-6, 7-9, 10-25, 26-56, Torenlaan 1-130, 132-142, Uilenspiegellaan, Zenobe Grammestraat 2-22, 23-92, 93-139 (Genk)** Met de bouw van de tuinwijk werd begonnen in 1915, later voortgezet door de Nationale Maatschappij voor Goedkope Woningen. Onregelmatig stratenpatroon met beboomde straten en pleinen.

Is aangeduid als

- **Arbeidsstraat 2-54, 64-70, Franklin Rooseveltstraat 1-14, Frans Allardstraat 1-58, 60-62, Gouverneur Alex. Galopinstraat 18-60, Haardstraat 2-8, Halenstraat 1-62, 64-84, Heidestraat 1-6, 8-14, Hoevenzavellaan 113-119, Jeneverbesstraat 1-3, Jules Carlierstraat 1-16, 17-35, Koning Albertstraat 1-46, 47-63, Louis Chainayestraat 1-30, Slopstraat 1-21, Vredestraat 1-50, 51-87, Waterscheistraat 1-57, Zaveldriesstraat 36-52, 53-66, 67, Zonnebloemstraat 1-56, 57, Zuidplaats 1-8 (Genk)** De Zuiderwijk werd opgericht als een tweede mijncité bij de steenkoolmijn van Zwartberg vanaf het interbellum. Het merendeel van de wijk werd echter gebouwd vlak na de Tweede Wereldoorlog binnen de context van de kolenslag.
- **Arbeidsstraat 2-54, 64-70, Franklin Rooseveltstraat 1-14, Frans Allardstraat 1-58, 60-62, Gouverneur Alex. Galopinstraat 18-60, Haardstraat 2-8, Halenstraat 1-62, 64-84, Heidestraat 1-6, 8-14, Hoevenzavellaan 113-119, Jeneverbesstraat 1-3, Jules Carlierstraat 1-16, 17-35, Koning Albertstraat 1-46, 47-63, Louis Chainayestraat 1-30, Slopstraat 1-21, Vredestraat 1-50, 51-87, Waterscheistraat 1-57, Zaveldriesstraat 36-52, 53-66, 67, Zonnebloemstraat 1-56, 57, Zuidplaats 1-8 (Genk)** De Zuiderwijk werd opgericht als een tweede mijncité bij de steenkoolmijn van Zwartberg vanaf het interbellum. Het merendeel van de wijk werd echter gebouwd vlak na de Tweede Wereldoorlog binnen de context van de kolenslag.

Is deel van

- **Genk (Genk)**

Meer info

- <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/122202>